

**Kujataata Kommuneane kangerlunni savaateqarfeqarfigineqartuni nattoralinnik
kisitsisoqarnissaannik kisitsinermilu susassaqartut akuutinneqarnissaannik
Naalakkersuisut peqqunneqarnissaannik Inatsisartut aalajangiiffigisassaattut
siunnersuut**

Mariane Paviasen, Inuit Ataqtigiit, saqqummiunneqartoq

pillugu

**Eqqissimatitsinermut Avatangiisinullu Ataatsimiititaliap siunnersuutip
aappassaaneerneranut**

ISUMALIUTISSIISUTAA

Ataatsimiititaliap suliamik suliarinninnermini ilaasortarai:

Inatsisartunut ilaasortaq Nivi Olsen, Demokraatit, siulittaasup tullia

Inatsisartunut ilaasortaq Jens Kristian Therkelsen, Siumut

Inatsisartunut ilaasortaq Mariane Paviasen, Inuit Ataqtigiit

Inatsisartunut ilaasortaq Adam Kristensen, Inuit Ataqtigiit

Inatsisartunut ilaasortaq Anders Olsen, Siumut

UKA2022-mi 13. oktober siullermeerinninnerup kingorna siunnersuut ataatsimiititaliamit misissorneqarpoq.

1. Siunnersuutip imarisaa siunertaalu

Kommune Kujallermi kangerlunni savaateqarfiusuni nattoralinnik kisitsisoqarnissaata qulakkeerneqarnissaa uani siunnersuummi siunertarineqarpoq. Savaateqarnermik inuussutissarsiateqartut savaaqqanik annaasaqartarnertik, tassungalu atatillugu aningaasatigut annaasaqaatit unammilligassallu pillugit anigorniarneqarnissaannut aaqqiissoqarnissaa siunnersuuteqartup pingaarnertut kissaatigaa. Nattoralinnik kisitsinissami kisitsisit piviusut aallaavigalugit qanoq amerlatiginerisa ilisimalernissaat pingaarnertut anguniarneqarpoq. Tamanna tunngaviatigut nattorallit qanoq eqqissimatitaa nerinut naliliinikkut kingornalu isumaliutigeqqinneratigut aamma savaateqarfiit akornanniinnerannut ikilisaasoqarsinnaanersoq aalajangersakkamut allannguissamut pisariaqarnersoq siunertarineqarpoq. Tassunga atatillugu aamma nattorallit savaateqarfinniit qimaatinneqarsinnaanersut isumaliuutigineqarsinnaavoq.

2. Siunnersuutip Inatsisartunit siullermeerneqarnera

Siunnersuutip siullermeerneqarnerani Inatsisartut ilaasortaannit ilaatigut taperserneqarpoq. Savaatillit tigussaasumik ajornartorsiutaat annaasaqaatigisartagaallu paasilluarneqarpoq.

Siunnersuuteqartup aaqqiissutigerusutaa aamma qinigassaasinnaasut allat oqallisigineqarlutik, tassani immikkut qanoq iliuseqarnissaq pitsaanerpaassanersoq pingaartinneqarluni suliarineqarpoq. Siullermeerinninnermi oqaluuserinninnermi Naalakkersuisunut allannguutissatut siunnersuummik imaattumik saqqummiussinissamut pissutissaqalersitsivoq:

”Savaaqqat tammartarnerannut imaluunniit toqusarnerannut pissutaallutik misissuinnermik Naalakkersuisut suliaqaqquneqassasut. Misissuinnermi najukkani ilisimasat aallaavigineqassapput aammalu Kalaallit Nunaata kujataani nattorallit amerlassusaasa ineriartornerannik naatsorsuinernik misissuineq imaqaqassalluni.”

Naalakkersuisut allannguutissatut siunnersuutaat siullermeerinninnermi tapersorluarneqarpoq, qanoq ililluni oqimaatigiissaakkamik savaatillit nattorallillu sapinngisamik ajunnginnerpaamik atukkamik navianartorsiunnginnissaat qulakkeerneqarluni anguneqarsinnaanersoq, immikkut oqallisigineqarluni. Tassunga atatillugu savaaqqat toqusartut ikilisarneqarnissaasa aammalu savaaqqamit pissarsiassap annertunerpaaffissaaniitinnissaanut anguniagaqarneq Nunalerinnermut periusissiaq 2021-2030, suliarlu aallarnisarneqalereersimasoq Nunalerinnermut, Imminut Pilersornermut, Nukissiutinut Avatangiisinullu Naalakkersuisup oqaatigaa.

3. Ataatsimiititaliap siunnersuummik suliarinninnera

Uuma siunnersuutip suliarineqarnerani siunnersuuteqartumit Naalakkersuisuniillu suliniutigiumaneqartut kisiisa ataatsimiititaliap aallaavigaat. Nattorallit eqqissimatitaanerannut allannguinnissamut eqqarsaatersuutit kingornalu suliniutigineqarsinnaasut ataatsimiititaliamit taamaalilluni isummerfigineqanngillat. Pineqartumut suliarinneratarsinnaanermut tunngatillugu kingorna Inatsisartut innersuussillutik siunnersuuteqassagaluarpata imaluunniit aalajangiinnissamut toqqammavisoq ataatsimiititaliamut saqqummiunneqassagaluarpat, tamanna ataatsimiititaliamit utaqeqqaarumaneqarpoq.

Siunnersuutip siullermeerneqarnerani Inatsisartunut ilaasortat oqallinnerini pissutsit taaneqartut isumaliutigineqartullu allallu aallaavigalugu, savaatillit savaaqqanik annaasaqartarnerannut tunngatillugu ataani allassimasut atugassarititaasut Inatsisartunut ilaasortanit oqaluuserineqarput.

3.1. Naalakkersuisut allannguutissatut siunnersuutaanni misissuinissamut killissarititaq

Allannguutissatut siunnersuummi misissuinissamut siunnersuutigineqartoq pillugu kingusinnerpaamik Naalakkersuisut tunniussivissamik saqqummiussaanni ulluliisoqarsimangilaq. Siullermeerinninnermi siunnersuuteqartup piffissaliussamik ulluliinnginnermut tunngatillugu apeqquteqarnerata kingorna Naalakkersuisut ilisimatitsissutigaat tamanna piumaartoq 2023-mi. Taamaalilluni misissuineq Inatsisartunut

Upernaakkut ataatsimiinnermi 2024-mi ataatsimiititaliap paasinninnera naapertorlugu saqqummiunneqarsinnaassaaq. Naalakkersuisut tassunga atatillugu attuumassuteqartut tamaasa peqataatinneqarnissaat aammalu taamannak misissuinnermi piffissaq pisariaqartinneqartoq atoqqullugu ataatsimiititaliap kaammattuutigaa. Ataatsimiititaliap tamanna pequtigalugu misissuinerup inernerata Upernaakkut ataatsimiinnermi 2025-mi saqqummiunneqarnissaa paasilluarsinnaassavaat. Tassunga atatillugu siunnersuutip aappassaaneerpeqarnerani Naalakkersuisunit isummerfigineqarnissaa Ataatsimiititaliap kaammattuutigaa.

3.2. Nattoralit pillugit paasissutissat killifiat

Siunnersuummut atatillugu ataatsimiititaliap nattoralit Kalaallit Nunaanni qanoq siammarsimatiginerat naatsumik nassuiaasissallugu tulluorsorisimavaat. Ataatsimiititaliap nalunaarusiaq aallaavigaa ”Biologiske interesseområder i Vest- og Sydøstgrønland – Kortlægning af vigtige biologiske områder” (Pinngortitat inuunerannut tunngasumik kitaani kujataanilu piffinnik pingaarutilinnik soqutigisaqarfinnik paasissutissanik sumiifilersuineq), ilaatigut Naalakkersuisut aningaasatigut tapeeqataaffigisaannik 2016-imi Århus Universiteti Pinngortitaleriffiullu akornanni suleqatigiillutik suliarineqartoq.

Nalunaarusiami immikkoortumi ”8.3.5. Nattoralik *Haliaeetus albicilla*” nattoralip siammarsimanera killiffialu eqqartorneqarput. Tassani takuneqarsinnaavoq Disko Bugtimiit kujammut Kap Farvel tikillugu nattoraleqarfeqartoq, Tunullu kujaterpiaani nattoralinnik aappareeqaaluttoq. Siunnersuuteqartup erseqqissaassutigaa piaqqisartut 1980-ikkunnili nalunaarsorneqarsimasut. Tassani nalunaarsorneqarsimallutik aappariit 170-t missaanniittut, taakkulu pingaartumik Nanortallip Sisimiullu akornanniittut. Nattoralit ikinnerusimagaluartut nalilerneqarpoq, kisianni ukiuni qulikkaani kingullerni peqqassuseq pitsanngoriartorsimavoq. Nattoraleqassuseq Mianersuuttarialittut (VU) nuna tamakkerlugu Allattorsimaffimmi Aappalaartumi allassimavoq, peqassuseq annikitsuararsuartut matoqqasorujussuartullu nalilerneqarsimammat. Nunarsuaq tamakkerlugu Allattorsimaffimmi Aappalaartumi nattoralik navianartorsiunngitsutut (LC) nalunaarsorneqarsimavoq, Ulorianartorsiortutut allaqqariarluni (NT) 2005-imi allattorsimaffimmi appartinneqarsimammat.

Nattoralit nerisartagaat 1970-ikkunni misissuinerup takutissimavaa annerpaamik aalisagartorlutillu immap timmiaanik nerisaqartarsimasut. Nattoralit nerisartagaat ataatsimut isigalugit annikitsuararsuarmik savaarartaqarput amerlanertigullu uani pineqarput savaaqqat napparsimasut, toqulersut imaluunniit toqoreersut.¹

3.3. Savaaqqat annaaneqartartut

Naalakkersuisut Nunalerinermut Periusissiaq 2021-2030 siunnersuutip siullermeerneqarnerani

¹ Kjeld Hansen, 'Nattoralit amerlassusaat pillugit allaaserisaq *Haliaeetus albicilla groenlandicus* Brehm Kalaallit Nunaanni ukiuni 1972-74', Dansk Ornitolog Forenings Tidsskrift, nr. 73-mi (Timmiarsiuut Quppersagaat)

ataatsimiititaliap misissorpaa. Savaateqarnerup killiffia tabelimi uani takuneqarsinnaavoq. Piffissami 2010-2019-imi savaaqqat annaaneqartartut qanoq amerlatigineri ataani tabelimiittut ataatsimiititaliamit oqaluserineqarput. Savaaqqat annaaneqartartut 5 %-it aamma 8,5 %-it akornanniissimapput ukioq 2015 minillugu, tassani annaaneqarsimasut 13 %-it qaangersimammagit, tamanna ataatsimiititaliamit maluginiarneqarpoq. Suliniutit suulluunniit taamatut annaasaqartarnermut annikillisaataasinnaasut tunngaviatigut tikilluaqquneqarnissaat ataatsimiititaliamit isumaqarfigineqarpoq.

Ukioq	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Savaaqqat	25.383	25.445	25.379	24.614	23.287	22.018	21.569	22.405	22.285	23.186
Savaaqqat annaasat	1.365	1.953	1.767	1.923	1.542	3.007	1.448	1.911	1.661	1.204
Procentinngorlugit annaasat	5,38	7,68	6,96	7,81	6,62	13,66	6,71	8,53	7,45	5,19

Najoqqutaq: Nunalerinermut periusissiaq 2021-2030

3.4. Savaatillit savaaqqanik annaasaqartarnerminni taartisinissaminnut periarfissaat

Qallunaat Nunaanni uumasuutiminnik amaqut saassusinerisa kinguneranik annaasaqarsimagunik taartisinissamut periarfissaqartut ataatsimiititaliap ilisimavaa. Savanut savaaqqanullu akigitinneqartartut immikkut ilaatigut tassani aqqissuussisoqarsimavoq. Ataatsimiititaliap isumaqatigaa uani pisumi taamaallaat savaaqqanik annaasaqarnermut pissutsinut tunngassuteqartoq. Taamatuttaaq uumasuutimik ammaqqunik saassunneqarsimasunik annaasaqarnermi taartisinissamut aqqissuussinerit assigiinngitsunut, piunnaasaqatitut pissutsinullu taartisiassat annertussusaat kalaallit atugaannut toqqaannartumik nuunneqarsinnaanngitsut ataatsimiititaliamit ilisimaneqarpoq. Savaateqarnermik inuussutissarsiutillit nattoralqaannarnissaatalu oqimaqatigiinnissaat qulakkeerniarlugu sakkussat innersuussutigineqarnissaat ataatsimiititaliamit taamaallaat siunertarineqarpoq. Akit taartisinermi allattorsimasut paasissutissatut ilaat imatut isikkoqarput:

Suussuseq	Taartisiat kr/ataaseq
Savaaraq/savaasaraq (0 - 10 qaammatit.)	950 kr
Sava ilumittoq	2965 kr
Sava piaralik	1350 kr + 950 kr. savaaqqamut ataatsimut

Najoqqutaq: Miljøstyrelsen, www.mst.dk

Taamatuttaaq tuttuuteqarnermik inuuniuteqartunut, uumasunik qaasuttunik saassuussisoqarsimatillugu annaasaqarnerminni taarsiivigineqarnissamut Norgemi aqqissusaqartoq ataatsimiititaliamit ilisimaneqarpoq. Norskit Avatangiisinut Pisorta qarfianni takuneqarsinnaavoq nutaarsiassaq ukioq manna 10. martsimi ullulernerqarsimasumi, qulequtaqartoq ”*Økning i antall erstattede tamrein i fjor*”, nattoralissuaq annertunerpaamik taarsiivigineqarnissamut peqqutaasartoq. Tamatuma saniatigut aqqiinerup ilusilersorneqarnera

imaluunniit taartisinissamut akit atuuttunut tunngatillugu ataatsimiititaliaq sukumiinerusumik ilisimasaqanngilaq. Maani nunatsinni assingusumik aaqqiissuteqarnissamut ilisimasanik isumassarsiorfissatullu aallerfiusinnaasunik periarfissaqartoq ataatsimiititaliamit paasineqarpoq.

Naalakkersuisut allannguutissatut siunnersuutaat akuerineqassappat nunatsinni savaatilinnut assingusumik aaqqiisoqarsinnaanera Naalakkersuisut eqqarsaatigissagaat ataatsimiititaliamit kaammattorneqarput. Tassungaa atatillugu taartisinnaanerup annertussusaa, savaaqpanik annaasaqarnermut nalunaarutiginnittarnermi pisortanullu attaviginnittarnermi iluaqutaassasoq ataatsimiititaliamit isumaqarfigineqarpoq. Ataatsimiititaliap matumuuna Naalakkersuisut inassuteqarfigai nattorallit pillugit qulaajaanermi ilisimasaqartut allat atorluarneqarnissaannut, qulaani taaneqartunut nattorallit pillugit suliaqarnermi qulaajarneqartussanut tunngatillugu.

4. Siunnersuutip aningaasaqarnikkut kingunerisassai

Inatsisartut suleriaasianni § 33, imm. 1-imi allassimavoq aalajangiiffigissassatut siunnersuutip piviusunngortinnerani aningaasaqarnikkut allaffissornikkullu kingunerisassat siunnersuutip tunngavilersuutaani allaaserineqassasut.

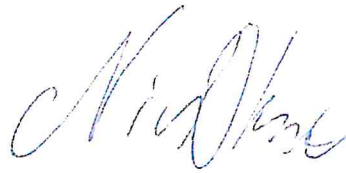
Tamanna naapertorlugu siunnersuutip piviusunngortinneqarnerani aningaasatigut kingunerisassat aalajangiiffigissassatut siunnersuummi nalunaarneqarsimasut katillugit 1 mio. koruuniusut ataatsimiititaliamit maluginiarneqarpoq.

Allannguutissatut siunnersuummik saqqummiussinermi aningaasatigut kingunerisassat naliliivigeqqineqarnissaat Naalakkersuisut pissutissaqarsorinngilaat. Taamaalilluni aalajangiiffigissassatut siunnersuutigineqartumi sinaakkutissat iluini pinnaasoq ataatsimiititaliamit isumaqarfigineqarpoq.

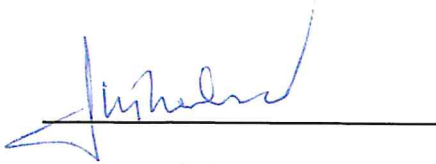
5. Ataatsimiititaliap inassuteqaatai

Naalakkersuisut allannguutissatut siunnersuutaat ataatsimiititaliap isumaqatigittup akuerisassanngortippaat.

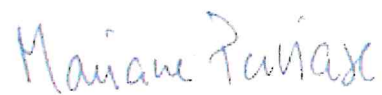
Taama oqaaseqarluni isumaliutissiisummilu allassimasutut paasinnilluni ataatsimiititaliap siunnersuut aappassaaniigassanngortippaa.

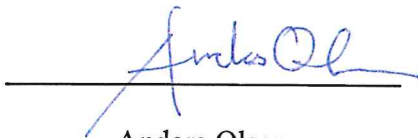
Nivi Olsen
Siulittaasup tullia

Jens Kristian Therkelsen

Mariane Paviasen

Anders Olsen

Adam Kristensen